

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

પી.પી. ઉત્ત્રીકૃષ્ણાન અને અન્ય

વિરુદ્ધ

પુત્તિચોત્તિલ અલીકુટ્ટી અને અન્ય

(ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૭૪૭/૨૦૦૦)

૫ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૦

[કે. ટી. થોમસ અને આર. પી. સેઠી, ન્યાયમૂર્તિઓ]

કેરળ પોલીસ એક્ટ, ૧૯૬૦:

કલમ ૬૪(૩) – તેનો વ્યાપ – પોલીસ અધિકારી – તેના દ્વારા આચરવામાં આવેલા ગુનાઓ – સંજ્ઞાન લેવા સામેનો પ્રતિબંધ – ઠેરવ્યું, તે અધિનિયમમાં નિર્દિષ્ટ ગુનાઓ પૂરતો મર્યાદિત નથી – પ્રતિબંધ અન્ય કાયદાઓ હેઠળના ગુનાઓને પણ આવરી લે છે – સંજ્ઞાન લેવા માટેની મુદતનો સમયગાળો – ઠેરવ્યું, સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૪૭૩ હેઠળ લંબાવી શકાતો

નથી.

પોલીસ અધિકારી – પોલીસ સ્ટેશનમાં વ્યક્તિને ગેરકાયદેસર રીતે કેદ કરવી અને મારપીટ કરવી – ઠેરવ્યું કે કલમ ૬૪(૩) નો લાભ પોલીસ અધિકારીને મળવાપાત્ર નથી.

કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩:

કલમ ૧૯૭(૧) – કેરળ પોલીસ એક્ટ, ૧૯૬૦ ની કલમ ૬૪ – વચ્ચેનો તફાવત.

કેરળ પોલીસ એક્ટની કલમ ૬૪(૩) જોગવાઈ કરે છે કે કોઈ પણ કોર્ટ કોઈ મેજિસ્ટ્રેટ, પોલીસ અધિકારી અથવા અન્ય વ્યક્તિ દ્વારા આ અધિનિયમ અથવા તે સમયે અમલમાં હોય તેવા અન્ય કોઈ કાયદા અથવા તે હેઠળ કાયદેસર રીતે બનાવેલા અથવા આપેલા કોઈપણ નિયમ, હુકમ અથવા નિર્દેશ દ્વારા તેના પર લાદવામાં આવેલી કોઈપણ ફરજ અથવા તેને આપવામાં આવેલી સત્તાના અનુસંધાનમાં કરવામાં આવેલા કોઈપણ કૃત્યના કારણે આચરવામાં આવેલા અથવા કરાયેલા હોવાના કથિત કોઈપણ ગુના અથવા નુકસાનના સંદર્ભમાં કોઈપણ દાવો અથવા ફરિયાદનું સંજ્ઞાન લેશે નહીં, સિવાય કે જે તારીખે ગુનો અથવા નુકસાન આચરવામાં આવ્યું હોવાનો કથિત હોય તે તારીખના છ મહિનાની અંદર દાવો અથવા ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવે. અપીલકર્તાઓ, એક સબ-ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ પોલીસ અને એક કોન્સ્ટેબલે, પેરામ્બ્રા પોલીસ સ્ટેશનમાં

એક દુકાનદાર સામાવાળાને ગેરકાયદેસર રીતે કેદ કર્યો અને મારપીટ કરી. સામાવાળાએ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ, ૧૮૬૦ ની કલમ ૩૨૫, ૩૪૨, ૩૩૦ અને ૫૦૬(૧) હેઠળ ફરિયાદ નોંધાવી. અપીલકર્તાઓ દ્વારા લેવામાં આવેલો પ્રારંભિક વાંધો કે કલમ ૬૪(૩) માં સમાવિષ્ટ પ્રતિબંધને ધ્યાનમાં રાખીને મેજિસ્ટ્રેટે ગુનાઓનું સંજ્ઞાન લેવું જોઈતું ન હતું, તે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો. ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરવા માટે અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી હાઈકોર્ટે એમ ઠેરવીને ફગાવી દીધી હતી કે (૧) જે ગુનાઓની ફરિયાદ કરવામાં આવી છે તે અરજદારોની સત્તાવાર ફરજોના પાલનમાં આચરવામાં આવ્યા નથી; (૨) કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ ની કલમ ૪૭૩ હેઠળ જ્યાં પૂરતા કારણો હોય ત્યાં વિલંબ માફ કરવાની કોર્ટ પાસે હકુમત છે; અને (૩) પોલીસ અધિકારીઓ સામે દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદ કથિત ગુનાની તારીખથી છ મહિના વીતી ગયા પછી દાખલ કરવામાં આવી હોવાના માત્ર કારણસર પોલીસ એક્ટની કલમ ૬૪(૩) હેઠળ ફગાવી શકાય નહીં.

હાઈકોર્ટના નિર્ણય સામે આ કોર્ટ સમક્ષ અપીલ કરવામાં આવી હતી.

અપીલ ફગાવી દેતાં, કોર્ટે

ઠેરવ્યું : ૧. કેરળ પોલીસ એક્ટની કલમ ૬૪(૩) માં પરિકલ્પિત લાભ અપીલકર્તાઓને આપી શકાય નહીં. [૧૫૨-બી]

૨. હાઈકોર્ટ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલો એવો અભિપ્રાય કે કેરળ પોલીસ

એક્ટની કલમ ૬૪(૩) માં સમાવિષ્ટ પ્રતિબંધને દૂર કરવા માટે ફરિયાદકર્તા દ્વારા કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ ની કલમ ૪૭૩ નો યોગ્ય રીતે આશરો લઈ શકાય છે, તે માન્ય રાખી શકાય તેમ નથી. કલમ ૪૭૩ વાંચવાથી તે સ્પષ્ટ થઈ જાય છે કે તેનો હેતુ માત્ર કોડની કલમ ૪૬૮ માં નક્કી કરાયેલા સમયગાળાના સંદર્ભમાં જ લાગુ કરવાનો છે. કોડની કલમ ૪૭૩ માં વિચારવામાં આવેલ મુદતનો વધારો એ માત્ર કોડના પ્રકરણ ૩૬ ની જોગવાઈઓ અનુસાર નક્કી કરાયેલા સમયગાળાના અપવાદ રૂપે છે. તેથી કોડની કલમ ૪૭૩ અન્ય કોઈ કાયદા હેઠળ નિર્ધારિત મર્યાદાના કોઈપણ સમયગાળાના સંદર્ભમાં કાર્ય કરી શકતી નથી. [૧૪૮-ઈ-ડી]

૩. કેરળ પોલીસ એક્ટની કલમ ૬૪(૩) માં ઉલ્લેખિત "કોઈપણ ગુનો" શબ્દો દર્શાવે છે કે આ જોગવાઈ કેરળ પોલીસ એક્ટમાં નિર્દિષ્ટ ગુનાઓ પૂરતી મર્યાદિત નથી. કલમ ૬૪(૩) માં એવું કંઈ નથી જે એવા અર્થઘટનને સમર્થન આપે કે તેમાંનો પ્રતિબંધ માત્ર તે અધિનિયમમાં ઉલ્લેખિત ગુનાઓના સંદર્ભમાં જ છે. [૧૪૯-ડી-ઈ]

૪. કોડની કલમ ૧૯૭(૧) માં પરિકલ્પિત સંદર્ભ અથવા તેમાં ફિલ્ટર પૂરું પાડવાનો હેતુ કેરળ પોલીસ એક્ટની કલમ ૬૪(૩) ના ઉદ્દેશ્ય કરતાં સ્પષ્ટપણે અલગ છે. કોડની કલમ ૧૯૭(૧) ગુનાનું સંજ્ઞાન લેવા સામે કોઈ સંપૂર્ણ પ્રતિબંધ લાદતી નથી, પરંતુ તે માત્ર એટલું જ કહે છે કે તેમાં વિચારવામાં આવેલી મંજૂરી એ આવું સંજ્ઞાન લેવા માટેની પૂર્વશરત છે. તે દેખીતી રીતે સરકારી કર્મચારીઓને

તેમની સત્તાવાર ફરજોના પાલન માટે વ્યર્થ કાર્યવાહીનો ભોગ બનવાથી રોકવા માટે છે. બીજી તરફ, કેરળ પોલીસ એક્ટની કલમ ૬૪(૩) તેમાં નિર્દિષ્ટ સમયગાળો પૂરો થવા પર તેમાં ઉલ્લેખિત પ્રકારના ગુનાઓનું સંજ્ઞાન લેવા સામે સંપૂર્ણ પ્રતિબંધનો સમાવેશ કરે છે. ગુનાને લાયક ઠેરવવા માટે કોડની કલમ ૧૯૭(૧) માં વપરાયેલા શબ્દો દેખીતી રીતે વધુ વ્યાપક છે. [૧૪૯-એચ; ૧૫૦-એ-બી]

૫. પોતાની સત્તાવાર ફરજના પાલનમાં કાર્ય કરતી વખતે અથવા કાર્ય કરવાનો ડોળ કરતી વખતે ગુનો આચરવો એ કોઈ ફરજ અથવા સત્તાના અનુસંધાનમાં કરવામાં આવેલા કૃત્યના કારણે આચરેલા ગુનાની સરખામણીમાં વધુ વ્યાપક પરિઘ ધરાવે છે. પછીના કિસ્સામાં, કરવામાં આવેલું કૃત્ય પોતે જ તેની ફરજ અથવા સત્તાના પાલનમાં એક કવાયત હોવી જોઈએ અને તે કૃત્ય ગુનો બનવું જોઈએ. જે કૃત્યની ફરિયાદ કરવામાં આવી છે તે માત્ર તેની ફરજના ઉપયોગમાં હોવાનો ડોળ કરવામાં આવ્યો હતો તે પૂરતું નથી, જોકે તે અગાઉના કિસ્સામાં પૂરતું હોઈ શકે છે. તેથી કેરળ પોલીસ એક્ટની કલમ ૬૪(૩) હેઠળનો વ્યાપ સરકારી કર્મચારી માટે રક્ષણ મેળવવા માટે કોડની કલમ ૧૯૭(૧) ની વિશાળતા કરતાં ઘણો સાંકડો છે. કોડની કલમ ૧૯૭ હેઠળ પણ અપીલકર્તાઓ સામેના કેસમાં આક્ષેપ કરાયેલા પ્રકારના કૃત્યો માટે સરકારી કર્મચારીઓને કોઈ રક્ષણ આપવામાં આવ્યું નથી. [૧૫૦-ડી-ઈ]

૬. જો કાયદો અને વ્યવસ્થાની ફરજ સંભાળતો કોઈ પોલીસ અધિકારી

તોફાની વ્યક્તિઓ સામે બળપ્રયોગ કરે છે, કાં તો પોતાના બચાવમાં અથવા અન્યના બચાવમાં અને તેવા અધિકાર કરતાં વધી જાય છે તો તે ગુનો બની શકે છે. પરંતુ આવો ગુનો કોડની કલમ ૧૯૭ તેમજ કેરળ પોલીસ એક્ટની કલમ ૬૪(૩) ના કાર્યક્ષેત્રમાં આવી શકે છે. પરંતુ જો કોઈ પોલીસ અધિકારી લોક-અપમાં કેદી પર હુમલો કરે છે તો જ્યાં સુધી તે સાબિત ન કરે કે તેણે પોતાના બચાવમાં અથવા અન્યના બચાવમાં અથવા કોઈપણ મિલકતના બચાવમાં આવા કૃત્યો કર્યા હતા, ત્યાં સુધી તે આવા કૃત્યને તેની સત્તાના પાલન અથવા તેની ફરજના ઉપયોગ સાથે જોડાયેલું હોવાનો દાવો કરી શકતો નથી. તેવી જ રીતે, જો કોઈ પોલીસ અધિકારી મેજિસ્ટ્રેટની મંજૂરી અથવા કોર્ટના હુકમ વિના ૨૪ કલાકથી વધુ સમય માટે લોક-અપમાં કોઈ વ્યક્તિને ગેરકાયદેસર રીતે કેદ કરે છે તો તે એક ગુનો બનશે જેના માટે તે સામાન્ય સંજોગોમાં કોઈપણ રક્ષણનો દાવો કરી શકતો નથી, કે તે એવો દાવો કરી શકતો નથી કે આવું કૃત્ય તેની સત્તાવાર ફરજના ઉપયોગમાં કરવામાં આવ્યું હતું. સત્તા વિના ૨૪ કલાકથી વધુ સમય માટે લોક-અપમાં વ્યક્તિને રાખતો પોલીસકર્મી માત્ર પોતાની ફરજનો દુરુપયોગ કરી રહ્યો નથી પરંતુ તેનું કૃત્ય તેની ફરજ અથવા સત્તાની સીમાઓથી તદ્દન બહાર હશે. [૧૫૧-બી-ડી]

મૌલુદ અહમદ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ ઉત્તર પ્રદેશ, [૧૯૬૩] સપ્લી. ૨ એસસીઆર ૩૮ અને કે.કે. પટેલ અને અન્ય વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય, [૨૦૦૦] ૬ એસસીસી ૧૯૫, અલગ પાડવામાં આવ્યા.

માતાજોગ દોબે વિરુદ્ધ એચ.સી. ભારી, [૧૯૫૫] ૨ એસસીઆર ૯૨૫;
એચ.એચ.બી. ગિલ વિરુદ્ધ આર, (૧૯૪૮) લો રિપોર્ટ્સ ૭૫ અને પુખરાજ વિરુદ્ધ
સ્ટેટ ઓફ રાજસ્થાન અને અન્ય [૧૯૭૪] ૧ એસસીઆર ૫૫૯, સંદર્ભ આપ્યો.

ફોજદારી અપીલ હુકમત : ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૭૪૭/૨૦૦૦.

કેરળ હાઈકોર્ટના સીઆરએલ.એમ.સી. નં. ૧૫૪૨/૧૯૯૮ માં તારીખ
૫.૮.૯૯ ના ચુકાદા અને હુકમમાંથી.

કુમારી એમ. જયશ્રી, રાજીવ મહેતા, એલ.એન. રાવ, એ. રઘુનાથ, કુમારી
મધુરીમા તાતિયા, જી. પ્રકાશ, કુમારી બીના પ્રકાશ અને જ્યોતિષ એ.પી.,
ઉપસ્થિત પક્ષકારો તરફે.

કોર્ટનો ચુકાદો થોમસ, ન્યાયમૂર્તિ દ્વારા આપવામાં આવેલ.

પરવાનગી આપવામાં આવી.

ફોજદારી અદાલતના આરોપીના પાંજરામાં ફસાયેલા બે પોલીસ
કર્મચારીઓ મુદતના આધારે ટ્રાયલને અટકાવવા માંગે છે. પરંતુ ટ્રાયલ કોર્ટ અને
હાઈકોર્ટે તેમની દલીલ સ્વીકારી ન હતી. તેથી તેઓ હવે હાઈકોર્ટના હુકમને
પડકારતાં સુપ્રિમ કોર્ટ સમક્ષ ઉપસ્થિત થયા છે. તેઓ ફોજદારી કાર્યવાહીના આ
જાળામાં કેવી રીતે ફસાયા તેનું વર્ણન સંક્ષિપ્તમાં નીચે મુજબ કરી શકાય:

પ્રથમ અપીલકર્તા સબ-ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ પોલીસ હતા અને બીજા

અપીલકર્તા કાલીકટ જિલ્લા (કેરળ) ની અંદર એક મકુસિલ કેન્દ્રમાં આવેલા પેરામ્બ્રા પોલીસ સ્ટેશન સાથે જોડાયેલા પોલીસ કોન્સ્ટેબલ હતા. પેરામ્બ્રાના એક આધેડ વયના દુકાનદાર, પ્રથમ સામાવાળા, સદરહુ પોલીસ સ્ટેશનની હદમાં પોતાની પત્ની અને ત્રણ બાળકો સાથે રહેતા હતા. તારીખ ૧.૯.૧૯૯૫ ના રોજ પ્રથમ સામાવાળાએ (જે હવે પછી 'ફરિયાદી' તરીકે ઉલ્લેખિત છે) જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ઓફ ફર્સ્ટ ક્લાસ પેરામ્બ્રા સમક્ષ બંને અપીલકર્તાઓ સામે એવી ફરિયાદ દાખલ કરી કે અપીલકર્તાઓએ આઈપીસી ની કલમ ૩૨૫, ૩૪૨, ૩૩૦ અને ૫૦૬(૧) હેઠળના ગુનાઓ આચર્યા છે. ફર્સ્ટ ક્લાસ મેજિસ્ટ્રેટે સોગંદ પર ફરિયાદની તપાસ કર્યા પછી અને સદરહુ ગુનાઓનું સંજ્ઞાન લીધા પછી અપીલકર્તાઓને સમન્સ જારી કર્યા. તેઓ મેજિસ્ટ્રેટની અદાલતમાં હાજર થયા અને પ્રારંભિક વાંધો ઉઠાવ્યો કે કેરળ પોલીસ એક્ટ (સંક્ષિપ્તમાં 'કેપી એક્ટ') ની કલમ ૬૪(૩) માં સમાવિષ્ટ પ્રતિબંધને ધ્યાનમાં રાખીને મેજિસ્ટ્રેટે ગુનાઓનું સંજ્ઞાન લેવું જોઈતું ન હતું, જે ગુનો આચર્યાની તારીખથી તેનું સંજ્ઞાન લેવા માટે છ મહિનાનો સમયગાળો નક્કી કરે છે. મેજિસ્ટ્રેટે આ વાંધાઓ ફગાવી દીધા. ત્યારબાદ અપીલકર્તાઓએ ફરિયાદી દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરવા માટે કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર (સંક્ષિપ્તમાં 'કોડ') ની કલમ ૪૮૨ હેઠળ હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કર્યો. તેઓએ એવી દલીલ કરી હતી કે મેજિસ્ટ્રેટ ગુનાઓનું સંજ્ઞાન લઈ શક્યા ન હોત કારણ કે ફરિયાદ કથિત ગુના આચર્યાના છ મહિના વીતી ગયા પછી જ દાખલ કરવામાં આવી હતી. હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજે વાદગ્રસ્ત હુકમ મુજબ અરજી ફગાવી દીધી હતી.

આ અપીલમાં ઉપસ્થિત કરાયેલા પ્રશ્ન સાથે કામ કરવા માટે, ફરિયાદમાં કરાયેલા આક્ષેપોને, ઓછામાં ઓછા સંક્ષિપ્તમાં, ટાંકવા જરૂરી છે. તે નીચે મુજબ છે:

તારીખ ૨૩.૧૨.૧૯૯૪ ની સાંજે ફરિયાદીને પોલીસ સ્ટેશન બોલાવવામાં આવ્યો હતો, તેને પ્રથમ અપીલકર્તાના આગમન સુધી ત્યાં જ રહેવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું. પરંતુ તે સાંજે અપીલકર્તાઓ પોલીસ સ્ટેશન પહોંચ્યા ન હતા કે ફરિયાદીને પોલીસ સ્ટેશન છોડવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી. તેથી તેણે આખી રાત પોલીસ સ્ટેશનની અંદર જ રહેવું પડ્યું હતું. બીજી સવારે, બંને અપીલકર્તાઓ સ્ટેશને પહોંચ્યા. તેઓએ ફરિયાદીને લોક-અપ રૂમમાં મૂક્યો, અને પ્રથમ અપીલકર્તાએ તેને પૂછ્યું "શું તં બાજુની દુકાનમાંથી સામાન ચોર્યો ન હતો?" અને તેમ પૂછતાં તેણે ફરિયાદીને મારવાનું શરૂ કર્યું. ત્યારબાદ બંને અપીલકર્તાઓએ સાથે મળીને તેના સમગ્ર શરીર પર મુક્કાઓ અને લાતોનો વરસાદ કર્યો. તે નીચે પડી ગયો. અપીલકર્તાઓએ તેને લોક-અપ રૂમની અંદર રાખ્યો અને પોલીસ સ્ટેશન છોડીને ચાલ્યા ગયા. સાંજ સુધીમાં તેઓ પોલીસ સ્ટેશન પાછા ફર્યા અને તેમની મારપીટ ફરી શરૂ કરી જે દરમિયાન તેઓએ "જો તું સાચું નહીં બોલે તો તને મારી નાખવામાં આવશે" તેવા શબ્દો ઉચ્ચારીને તેના શરીરના જુદા જુદા ભાગો પર પુષ્કળ ફટકા માર્યા. ત્યારબાદ ફરિયાદીને જમીન પર બેસવા માટે કહેવામાં આવ્યું અને પછી બંને અપીલકર્તાઓ તેના પગ પર ઊભા રહ્યા અને તે મુઢામાં તેઓએ તેને હાથ તેમજ લાઠી વડે ફટકા માર્યા. તે

ફરીથી નીચે પડી ગયો અને આ વખતે તે બેભાન થઈ ગયો. તેને ૨૪મી ડિસેમ્બર, ૧૯૯૪ થી ૨૭મી ડિસેમ્બર, ૧૯૯૪ ની સવાર સુધી લોક-અપ રૂમમાં રાખવામાં આવ્યો હતો. ૨૭મીની સવારે તેને એવી ચેતવણી આપ્યા પછી પોલીસ સ્ટેશનની કેદમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો કે જો તેણે બહારની કોઈ પણ વ્યક્તિને જે બન્યું હતું તે જાહેર કર્યું તો તેને ખોટા કેસમાં ફસાવી દેવામાં આવશે. ઉપરોક્ત બાબત ફરિયાદમાંના આક્ષેપોનો સારાંશ છે.

કે.પી. એક્ટની કલમ ૬૪ પોલીસ અધિકારીઓ અથવા મેજિસ્ટ્રેટ સામે કાનૂની કાર્યવાહી શરૂ કરવા સાથે સંબંધિત છે. પ્રથમ બે પેટા-કલમો આવા અધિકારીઓ દ્વારા લાદવામાં આવેલી કોઈપણ ફરજ અથવા આપવામાં આવેલી કોઈપણ સત્તાના અનુસંધાનમાં શુદ્ધબુદ્ધિથી કરવામાં આવેલા કોઈપણ કૃત્યના કારણે કોઈપણ દંડ અથવા નુકસાનીના દાવા સામે રક્ષણ આપવાના હેતુથી છે. પેટા-કલમ (૩), જેના પર અપીલકર્તાઓ દ્વારા તેમની સુરક્ષા માટે મુખ્ય આધાર તરીકે આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, તે નીચે મુજબ છે:

“કોઈ મેજિસ્ટ્રેટ, પોલીસ અધિકારી અથવા અન્ય વ્યક્તિ દ્વારા આ અધિનિયમ અથવા તે સમયે અમલમાં હોય તેવા અન્ય કોઈ કાયદા અથવા તે હેઠળ કાયદેસર રીતે બનાવેલા અથવા આપેલા કોઈપણ નિયમ, હુકમ અથવા નિર્દેશ દ્વારા તેના પર લાદવામાં આવેલી કોઈપણ ફરજ અથવા તેને આપવામાં આવેલી સત્તાના અનુસંધાનમાં કરવામાં આવેલા કોઈપણ કૃત્યના કારણે આચરવામાં આવેલા અથવા કરાયેલા હોવાના

કથિત કોઈપણ ગુના અથવા નુકસાનના સંદર્ભમાં કોઈપણ કોર્ટ કોઈપણ દાવો અથવા ફરિયાદનું સંજ્ઞાન લેશે નહીં, સિવાય કે જે તારીખે ગુનો અથવા નુકસાન આચરવામાં આવ્યું હોવાનો કથિત હોય તે તારીખના છ મહિનાની અંદર દાવો અથવા ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવે.”

હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજ પેટા-કલમ પર આધારિત દલીલને બે આધારો પર ફગાવી દીધી હતી. પ્રથમ આધાર માટે તેમણે નીચે મુજબના અવલોકનો કર્યા હતા:

“એનેક્ષર-એ ફરિયાદમાં કરાયેલા આક્ષેપો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે અરજદાર સામે કરાયેલા આક્ષેપો આઈપીસી હેઠળ શિક્ષાપાત્ર અનેક ગુનાઓ આચરવા સંબંધિત છે. કલ્પનાના કોઈપણ તબક્કે એવું કહી શકાય નહીં કે કથિત ગુનો અરજદારોની સત્તાવાર ફરજોના પાલનમાં આચરવામાં આવ્યો છે જેથી અરજદારોની તરફેણમાં પોલીસ એક્ટની કલમ ૬૪(૩) હેઠળનું રક્ષણ આકર્ષિત થાય. તેથી, અરજદારોની એવી દલીલ કે એનેક્ષર-એ ફરિયાદ સમયમર્યાદાથી બાધિત હોવાથી વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા લેવાયેલ ગુનાનું સંજ્ઞાન ગેરકાયદેસર છે, તે ટકી શકે તેમ નથી.”

બીજો આધાર કોડની કલમ ૪૭૩ પર આધારિત છે. વિદ્વાન સિંગલ જજે તે પાસા પર નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૪૭૩ હેઠળ અદાલતો પાસે માત્ર એવા કેસોમાં જ હકુમત નથી જ્યાં વિલંબને યોગ્ય રીતે સમજાવીને વિલંબ માફ કરવા માટે અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવે છે પરંતુ યોગ્ય કેસોમાં ન્યાયના હિતને પૂર્ણ કરવા માટે વિલંબ માફ કરવાની કોઈપણ અરજી વિના પણ હકુમત છે. આ કેસમાં અરજદારે ફરિયાદ દાખલ કરવામાં થયેલા વિલંબના કારણો દર્શાવ્યા છે. યોગ્ય તબક્કે ફરિયાદ દાખલ કરવામાં વિલંબને માફ કરવા માટે પૂરતા કારણો છે કે કેમ તે વિચારવાનું ટ્રાયલ કોર્ટનું કામ છે, માત્ર એ હકીકતને કારણે કે કથિત ગુનો આચર્યાની અથવા કૃત્યો કર્યાની તારીખથી છ મહિના વીતી ગયા પછી ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી, પોલીસ અધિકારીઓ સામે દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદને પોલીસ એક્ટની કલમ ૬૪(૩) હેઠળ ફગાવી શકાય નહીં. જો આવી દલીલ સ્વીકારવામાં આવે, તો અનૈતિક પોલીસ અધિકારીઓ છ મહિના સુધી તપાસ ખેંચી શકે છે અને દલીલ કરી શકે છે કે ત્યારબાદ દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદ સમયમર્યાદાથી બાધિત છે.”

કોડની કલમ ૪૭૩ એ કોડના પ્રકરણ ૩૬ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ પૈકી છેલ્લી જોગવાઈ છે. તે પ્રકરણનું શીર્ષક "ચોક્કસ ગુનાઓનું સંજ્ઞાન લેવા માટેની મુદત" છે. આ પ્રકરણમાં કલમ ૪૬૭ થી શરૂ થતી માત્ર સાત કલમોનો સમૂહ છે. તે શરૂઆતની જોગવાઈને ટાંકવી જરૂરી છે જે નીચે મુજબ છે:

“૪૬૭. વ્યાખ્યાઓ.-આ પ્રકરણના હેતુ માટે, જ્યાં સુધી સંદર્ભથી અન્યથા

જરૂરી ન હોય ત્યાં સુધી, 'મુદતનો સમયગાળો' એટલે કોઈ ગુનાનું સંજ્ઞાન લેવા માટે કલમ ૪૬૮ માં નિર્દિષ્ટ કરેલ સમયગાળો.”

સદરહુ પ્રારંભિક જોગવાઈ વાંચવાથી સ્પષ્ટ થાય છે કે સમગ્ર પ્રકરણ માત્ર પછીની જોગવાઈઓમાં નિર્ધારિત મુદતના સમયગાળા સાથે જ સંબંધ ધરાવે છે. અલબત્ત "જ્યાં સુધી સંદર્ભથી અન્યથા જરૂરી ન હોય" તેવા શબ્દોનો ઉપયોગ કરીને તેમાં સામાન્ય છૂટછાટ આપવામાં આવી છે. પરંતુ કલમ ૪૭૩ વાંચવાથી તે સ્પષ્ટ થઈ જશે કે તેનો હેતુ માત્ર કોડની કલમ ૪૬૮ માં નક્કી કરાયેલા સમયગાળાના સંદર્ભમાં જ લાગુ કરવાનો છે. હવે અમે નીચે કોડની કલમ ૪૭૩ ટાંકીએ છીએ:

“૪૭૩. અમુક કિસ્સાઓમાં મુદતના સમયગાળાનો વધારો.-આ પ્રકરણની ઉપરોક્ત જોગવાઈઓમાં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, કોઈપણ કોર્ટ મુદતનો સમયગાળો પૂરો થયા પછી ગુનાનું સંજ્ઞાન લઈ શકે છે, જો તેને કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં સંતોષ થાય કે વિલંબનું યોગ્ય રીતે સ્પષ્ટીકરણ કરવામાં આવ્યું છે અથવા ન્યાયના હિતમાં તેમ કરવું જરૂરી છે.”

સદરહુ કલમમાં વિચારવામાં આવેલ મુદતનો વધારો એ માત્ર કોડના પ્રકરણ ૩૬ ની જોગવાઈઓ અનુસાર નક્કી કરાયેલા સમયગાળાના અપવાદ રૂપે છે. તેથી કોડની કલમ ૪૭૩ અન્ય કોઈ કાયદા હેઠળ નિર્ધારિત મુદતના કોઈપણ સમયગાળાના સંદર્ભમાં કાર્ય કરી શકતી નથી. તેથી અમે હાઈકોર્ટના વિદ્વાન

સિંગલ જજ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલા એવા અભિપ્રાયને માન્ય રાખવામાં અસમર્થ છીએ કે કે.પી. એક્ટની કલમ ૬૪(૩) માં સમાવિષ્ટ પ્રતિબંધને દૂર કરવા માટે ફરિયાદી દ્વારા કોડની કલમ ૪૭૩ નો યોગ્ય રીતે આશરો લઈ શકાય છે.

ફરિયાદી તરફેના વિદ્વાન વકીલ શ્રી એલ.એન. રાવે એવી રજૂઆત કરીને હાઈકોર્ટના વાદગ્રસ્ત હુકમને સમર્થન આપવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો કે કે.પી. એક્ટની કલમ ૬૪(૩) માં સમાવિષ્ટ પ્રતિબંધ તે અધિનિયમમાં નિર્દિષ્ટ ગુનાઓ પૂરતો જ મર્યાદિત રહેશે અને તે અન્ય કોઈ પણ કાયદા હેઠળના ગુનાઓને આવરી શકતો નથી, ખાસ કરીને પીનલ કોડના ગુનાઓને.

આ રજૂઆતને મજબૂત કરવા માટે વિદ્વાન વકીલે મૌલુદ અહમદ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ ઉત્તર પ્રદેશ, [૧૯૬૩] સપ્લી. ૨ એસસીઆર ૩૮ માં આ કોર્ટના નિર્ણય તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યું. તે કેસમાં એક પોલીસ હેડ કોન્સ્ટેબલે આઈપીસી ની કલમ ૨૧૮ હેઠળ પોતાની દોષસિદ્ધિ અને સજાને પડકારી હતી. હાઈકોર્ટે દોષસિદ્ધિની પુષ્ટિ કરી હોવાથી તેણે વિશેષ રજા દ્વારા આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો હતો. આ કોર્ટમાં ઉઠાવવામાં આવેલા કારણો પૈકી એક ઇન્ડિયન પોલીસ એક્ટની કલમ ૪૨ પર આધારિત હતું જે જણાવે છે કે "કોઈપણ વ્યક્તિ સામેના તમામ દાવાઓ અને કાર્યવાહીઓ, જે આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ અથવા આ દ્વારા આપવામાં આવેલી સામાન્ય પોલીસ સત્તાઓ હેઠળ કરવામાં આવેલી અથવા કરવા ધારેલી કોઈપણ બાબત માટે કાયદેસર રીતે લાવી શકાય છે, તે ફરિયાદ કરાયેલ કૃત્ય આચર્યાના ત્રણ મહિનાની અંદર શરૂ કરવામાં

આવશે, અને અન્યથા નહીં."

સુબ્બા રાવ, ન્યાયમૂર્તિ (જેમ તેઓ તે સમયે વિદ્વાન મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ હતા) ને લાગ્યું કે ઇન્ડિયન પોલીસ એક્ટની કલમ ૪૨ અન્ય કોઈપણ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ કરવામાં આવેલી કોઈપણ બાબત માટે કોઈપણ વ્યક્તિ સામેની કાર્યવાહીને લાગુ પડતી નથી. સદરહુ કાનૂની સ્થિતિ અપનાવવાનું તર્ક પોતે જ કલમ પરથી તદ્દન સ્પષ્ટ છે. વિદ્વાન ન્યાયમૂર્તિએ નીચે મુજબ જણાવ્યું છે:

“કલમ ૩૬ હેઠળ પોલીસ એક્ટમાં સમાવિષ્ટ કંઈપણ આ અધિનિયમ દ્વારા શિક્ષાપાત્ર બનાવેલા કોઈપણ ગુના માટે કોઈપણ નિયમન અથવા અધિનિયમ હેઠળ કોઈપણ વ્યક્તિ સામે કાર્યવાહી ચલાવવામાં આવતી અટકાવવા માટે અથવા કોઈપણ અન્ય નિયમન અથવા અધિનિયમ હેઠળ અથવા આ અધિનિયમ દ્વારા આવા ગુના માટે પ્રદાન કરવામાં આવેલા દંડ અથવા સજા કરતાં અન્ય અથવા વધુ સજા માટે જવાબદાર હોવા અંગે અર્થઘટન કરવામાં આવશે નહીં. આ કલમ સ્પષ્ટ કરે છે કે કલમ ૪૨ સહિત અધિનિયમની જોગવાઈઓ કોઈપણ વ્યક્તિ સામે અન્ય કોઈપણ અધિનિયમ હેઠળના ગુના માટે કાર્યવાહી કરવામાં આવતી અટકાવતી નથી. આ જોગવાઈઓનું સંયુક્ત વાંચન એ નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જાય છે કે કલમ ૪૨ માત્ર પોલીસ એક્ટ હેઠળ આચરવામાં આવેલા ગુના માટે વ્યક્તિ સામેની કાર્યવાહીને જ લાગુ પડે છે.”

ઉપરોક્ત જોગવાઈ કે.પી. એક્ટની કલમ ૬૪(૩) ની જેમ સમાન શબ્દોમાં ઘડાયેલી નથી. સદરહુ પેટા-કલમમાં ઉલ્લેખિત "કોઈપણ ગુનો" શબ્દો દર્શાવે છે કે આ જોગવાઈ કે.પી. એક્ટમાં નિર્દિષ્ટ ગુનાઓ પૂરતી મર્યાદિત નથી. આ સંદર્ભમાં કોડની કલમ ૨(એન) નો સંદર્ભ લેવો ફાયદાકારક છે જે "ગુનો" શબ્દની વ્યાખ્યા છે. તેનો અર્થ "તે સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈપણ કાયદા દ્વારા શિક્ષાપાત્ર બનાવેલ કોઈપણ કૃત્ય અથવા લોપ" થાય છે.

અન્યથા પણ કે.પી. એક્ટની કલમ ૬૪(૩) માં એવું કંઈ નથી જે એવા અર્થઘટનને સમર્થન આપે કે તેમાંનો પ્રતિબંધ માત્ર તે અધિનિયમમાં ઉલ્લેખિત ગુનાઓના સંદર્ભમાં જ છે.

અપીલકર્તાઓ તરફેના વિદ્વાન વકીલ કુમારી એમ. જયશ્રીએ એવી દલીલ કરી હતી કે કે.પી. એક્ટની કલમ ૬૪(૩) માં એવા શબ્દો છે જે કોડની કલમ ૧૯૭(૧) માં વપરાયેલા શબ્દો સાથે સમાન છે અને તે આધાર પર વિદ્વાન વકીલે અમને કે.પી. એક્ટમાં સંબંધિત પેટા-કલમના વ્યાપને સમજવા માટે અમુક નિર્ણયોને અનુસરવા વિનંતી કરી. જો એમ માની લેવામાં આવે કે તે બે અલગ-અલગ પેટા-કલમોમાં (એક કે.પી. એક્ટમાં અને બીજી કોડમાં) વપરાયેલા શબ્દો સમાન છે તો પણ એ દર્શાવવું પડશે કે કોડની કલમ ૧૯૭(૧) માં પરિકલ્પિત સંદર્ભ અથવા તેમાં ફિલ્ટર પૂરું પાડવાનો હેતુ કે.પી. એક્ટની કલમ ૬૪(૩) ના ઉદ્દેશ્ય કરતાં સ્પષ્ટપણે અલગ છે. કોડની કલમ ૧૯૭(૧) ગુનાનું સંજ્ઞાન લેવા સામે કોઈ સંપૂર્ણ પ્રતિબંધ લાદતી નથી, પરંતુ તે માત્ર એટલું જ કહે છે કે તેમાં

વિચારવામાં આવેલી મંજૂરી એ આપું સંજ્ઞાન લેવા માટેની પૂર્વશરત છે. તે દેખીતી રીતે સરકારી કર્મચારીઓને તેમની સત્તાવાર ફરજોના પાલન માટે વ્યર્થ કાર્યવાહીનો ભોગ બનવાથી રોકવા માટે છે. બીજી તરફ, કે.પી. એક્ટની કલમ ૬૪(૩) તેમાં નિર્દિષ્ટ સમયગાળો પૂરો થવા પર તેમાં ઉલ્લેખિત પ્રકારના ગુનાઓનું સંજ્ઞાન લેવા સામે સંપૂર્ણ પ્રતિબંધનો સમાવેશ કરે છે.

તે સિવાય ગુનાને લાયક ઠેરવવા માટે કોડની કલમ ૧૯૭(૧) માં વપરાયેલા શબ્દો દેખીતી રીતે વધુ વ્યાપક છે. તે શબ્દો આ છે: "પોતાની સત્તાવાર ફરજના પાલનમાં કાર્ય કરતી વખતે અથવા કાર્ય કરવાનો ડોળ કરતી વખતે તેના દ્વારા કરવામાં આવ્યો હોવાનો કથિત કોઈપણ ગુનો". કે.પી. એક્ટની કલમ ૬૪(૩) માં ગુનાને પોલીસ અધિકારી દ્વારા "આ અધિનિયમ અથવા તે સમયે અમલમાં હોય તેવા અન્ય કોઈ કાયદા અથવા તે હેઠળ કાયદેસર રીતે બનાવેલા અથવા આપેલા કોઈપણ નિયમ, હુકમ અથવા નિર્દેશ દ્વારા તેના પર લાદવામાં આવેલી કોઈપણ ફરજ અથવા તેને આપવામાં આવેલી સત્તાના અનુસંધાનમાં કરવામાં આવેલા કોઈપણ કૃત્યના કારણે" આચરવામાં આવેલા ગુના તરીકે લાયક ઠેરવવામાં આવ્યો છે.

પોતાની સત્તાવાર ફરજના પાલનમાં કાર્ય કરતી વખતે અથવા કાર્ય કરવાનો ડોળ કરતી વખતે ગુનો આચરવો એ કોઈ ફરજ અથવા સત્તાના અનુસંધાનમાં કરવામાં આવેલા કૃત્યના કારણે આચરેલા ગુનાની સરખામણીમાં વધુ વ્યાપક પરિઘ ધરાવે છે. પછીના કિસ્સામાં, કરવામાં આવેલું કૃત્ય પોતે જ

તેની ફરજ અથવા સત્તાના પાલનમાં એક કવાયત હોવી જોઈએ અને તે કૃત્ય ગુનો બનવું જોઈએ. જે કૃત્યની ફરિયાદ કરવામાં આવી છે તે માત્ર તેની ફરજના ઉપયોગમાં હોવાનો ડોળ કરવામાં આવ્યો હતો તે પૂરતું નથી, જોકે તે અગાઉના કિસ્સામાં પૂરતું હોઈ શકે છે. તેથી સરકારી કર્મચારી માટે રક્ષણ મેળવવા માટે કે.પી. એક્ટની કલમ ૬૪(૩) હેઠળનો વ્યાપ કોડની કલમ ૧૯૭(૧) ની વિશાળતા કરતાં ઘણો સાંકડો છે.

કોડની કલમ ૧૯૭ હેઠળ પણ અપીલકર્તાઓ સામેના કેસમાં આક્ષેપ કરાયેલા પ્રકારના કૃત્યો માટે સરકારી કર્મચારીઓને કોઈ રક્ષણ આપવામાં આવ્યું નથી. કોડની કલમ ૧૯૭(૧) હેઠળના રક્ષણના વ્યાપ સંબંધિત નિર્ણયો અસંખ્ય છે. માતાજોગ દોને વિરુદ્ધ એચ.સી. ભારી, [૧૯૫૫] ૨ એસસીઆર ૯૨૫ માં આ કોર્ટે પ્રિવિ કાઉન્સિલની જ્યુડિશિયલ કમિટી દ્વારા ગિલ ના કેસ (૧૯૪૮ લો રિપોર્ટ્સ ૭૫) માં અપનાવવામાં આવેલા અભિપ્રાયથી થોડો વિચલન કર્યો હતો. આ કોર્ટે અગાઉના નિર્ણયોનો સંદર્ભ લીધા પછી કોડની કલમ ૧૯૭(૧) ના વ્યાપનો સારાંશ આ રીતે આપ્યો હતો:

“કૃત્ય અને સત્તાવાર ફરજના પાલન વચ્ચે વાજબી સંબંધ હોવો જોઈએ; કૃત્ય ફરજ સાથે એવો સંબંધ ધરાવતું હોવું જોઈએ કે આરોપી વાજબી, પરંતુ દંભી અથવા કાલ્પનિક નહીં, દાવો કરી શકે કે તેણે તે પોતાની ફરજના પાલન દરમિયાન કર્યું હતું.”

સદરહુ નિર્ણયનું પાલન કરતી વખતે આ કોર્ટે, ત્યારપછીના પ્રસંગે, શોધી

કાઢ્યું છે કે પોતાના હુકમોની અવગણના કરવા બદલ પોતાના ગૌણ કર્મચારી પર હુમલો કરનાર ઉપરી અધિકારી પોતાની ફરજના પાલન દરમિયાન કાર્ય કર્યું હોવાનું કહી શકાય નહીં, (જુઓ પુખરાજ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ રાજસ્થાન અને અન્ય, [૧૯૭૪] ૧ એસસીઆર ૫૫૯).

જો કાયદો અને વ્યવસ્થાની ફરજ સંભાળતો કોઈ પોલીસ અધિકારી તોફાની વ્યક્તિઓ સામે બળપ્રયોગ કરે છે, કાં તો પોતાના બચાવમાં અથવા અન્યના બચાવમાં અને તેવા અધિકાર કરતાં વધી જાય છે તો તે ગુનો બની શકે છે. પરંતુ આવો ગુનો કોડની કલમ ૧૯૭ તેમજ કે.પી. એક્ટની કલમ ૬૪(૩) ના કાર્યક્ષેત્રમાં આવી શકે છે. પરંતુ જો કોઈ પોલીસ અધિકારી લોક-અપમાં કેદી પર હુમલો કરે છે તો જ્યાં સુધી તે સાબિત ન કરે કે તેણે પોતાના બચાવમાં અથવા અન્યના બચાવમાં અથવા કોઈપણ મિલકતના બચાવમાં આવા કૃત્યો કર્યા હતા, ત્યાં સુધી તે આવા કૃત્યને તેની સત્તાના પાલન અથવા તેની ફરજના ઉપયોગ સાથે જોડાયેલું હોવાનો દાવો કરી શકતો નથી. તેવી જ રીતે, જો કોઈ પોલીસ અધિકારી મેજિસ્ટ્રેટની મંજૂરી અથવા કોર્ટના હુકમ વિના ૨૪ કલાકથી વધુ સમય માટે લોક-અપમાં કોઈ વ્યક્તિને ગેરકાયદેસર રીતે કેદ કરે છે તો તે એક ગુનો બનશે જેના માટે તે સામાન્ય સંજોગોમાં કોઈપણ રક્ષણનો દાવો કરી શકતો નથી, કે તે એવો દાવો કરી શકતો નથી કે આવું કૃત્ય તેની સત્તાવાર ફરજના ઉપયોગમાં કરવામાં આવ્યું હતું. સત્તા વિના ૨૪ કલાકથી વધુ સમય માટે લોક-અપમાં વ્યક્તિને રાખતો પોલીસકર્મી માત્ર પોતાની ફરજનો દુરુપયોગ કરી રહ્યો નથી પરંતુ તેનું કૃત્ય તેની ફરજ અથવા સત્તાની સીમાઓથી તદ્દન બહાર હશે.

અપીલકર્તાઓ તરફેના વિદ્વાન વકીલ કુમારી એમ. જયશ્રીએ આ કોર્ટ દ્વારા કે.કે. પટેલ અને અન્ય વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય, [૨૦૦૦] ૬ એસસીસી ૧૯૫ માં આપવામાં આવેલા તાજેતરના નિર્ણયના બળે અપીલકર્તાને ફોજદારી કાર્યવાહીમાંથી ઉગારવાનો છેલ્લો પ્રયાસ કર્યો હતો. તે નિર્ણય બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૬૧(૧) ની વિચારણામાં આપવામાં આવ્યો હતો. તે પેટા-કલમમાં વપરાયેલ શબ્દપ્રયોગ કે.પી. એક્ટની કલમ ૬૪(૩) કરતાં ઘણો વ્યાપક છે. અગાઉના કાયદા હેઠળ એવી જોગવાઈ કરીને "ફરજ અથવા સત્તાના ઓઠા હેઠળ અથવા તેનાથી વધુ પડતા કરવામાં આવેલા કૃત્યો" માટે રક્ષણ આપવામાં આવ્યું છે કે ચોક્કસ સમયગાળામાં કાર્યવાહી શરૂ થવી જોઈએ અને જો તે સમયગાળામાં તે શરૂ ન થાય તો કાર્યવાહી માત્ર સરકારની મંજૂરીથી જ શરૂ કરી શકાય છે. સદરહુ નિર્ણય અપીલકર્તાઓને કોઈ મદદ કરતો નથી કારણ કે કે.પી. એક્ટની કલમ ૬૪ ની પેટા-કલમ (૩) અલગ શબ્દોમાં ઘડાયેલી છે.

જો કે.પી. એક્ટની કલમ ૬૪ ની પેટા-કલમ (૩) ને અપીલકર્તાઓ તરફેના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા માંગવામાં આવેલ અર્થઘટન આપવામાં આવે, તો તે વિનાશક પરિણામો તરફ દોરી શકે છે, દા.ત. જો કોઈ પોલીસ અધિકારી લોક-અપની અંદર કેદી પર ત્રાસ ગુજારે છે અને તે જાણે છે કે આવા કૃત્યો માટે નિર્ધારિત સમયમાં પગલાં લેવાનો કેદીનો અધિકાર છ મહિના પૂરા થયા પછી કાયમ માટે બાધિત થઈ જશે, તો તે કેદીને એવી શારીરિક ઈજા પહોંચાડી શકે છે કે જેથી તે આગામી ૬ મહિના સુધી બહાર નીકળવા માટે અસમર્થ બની જાય જેથી ગુનો કરનાર પોલીસકર્મી તેના દ્વારા આચરવામાં આવેલા ગુનાઓના

સંદર્ભમાં કોઈપણ કાર્યવાહીમાંથી કાયમ માટે મુક્તિ મેળવી લે. આ માત્ર કાલ્પનિક દ્રષ્ટાંત હોઈ શકે છે પરંતુ આવી કલ્પના વાસ્તવિકતામાં ફેરવાઈ શકે છે, ઓછામાં ઓછું અપવાદરૂપ કેસોમાં. તેથી જે અર્થઘટન આવા ખતરનાક પરિણામો તરફ દોરી શકે છે તેને ટાળવું જોઈએ.

ઉપરોક્ત કારણોસર અમે અપીલકર્તાઓને કે.પી. એક્ટની કલમ ૬૪(૩) માં પરિકલ્પિત લાભ આપવા ઈચ્છતા નથી. તેથી અપીલ ફગાવી દેવામાં આવે છે.

અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====